

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

27.06.2017

Херсон

№2/17-рк/к

ПрАТ «Енергопостачальна
компанія «Херсонобленерго»

вул. Пестеля, 5, м. Херсон, 73003

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов вчинення дій,
що мають ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративною колегією Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) за результатами розгляду заяви ФОП Туренова Е. Р. від 22.03.2017 (вх. №2-12/34-Я від 27.03.2017) (далі – Споживач) щодо незаконних, на думку споживача, дій ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ при проведенні у березні та квітні 2016 року перевірок приладів обліку електричної енергії (акти від «інформація з обмеженим доступом») та нарахуванні штрафів у розмірі «інформація з обмеженим доступом» грн, відповідно, встановлено наступне.

ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» (код ЄДРПОУ 05396638) (надалі – Товариство, Постачальник) є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатки із своєю назвою, штампи, бланки та інші реквізити, необхідні для здійснення операцій з предметом статутної діяльності.

Основні види діяльності (КВЕД) – постачання (35.12) та розподілення електроенергії (35.13). Споживачами послуг виступають населення та суб'єкти господарювання.

Тобто, надаючи платні послуги, Товариство здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до Статуту (затвердженого загальними зборами акціонерів, протокол від 13.04.2017) ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» здійснює свою діяльність на підставі Статуту та ліцензій, зокрема: ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500320 – на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, виданої Національною комісією регулювання електроенергетики України (НКРЕ); ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500321 – на постачання електричної енергії за регульованим тарифом, виданої НКРЕ.

Товариство здійснює діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області, де розташовані власні місцеві (локальні) електричні мережі.

За результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605, з метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено наступне.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 №1682-III (із змінами) (надалі – Закон) природна монополія – стан товарного ринку, при

якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції, внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути змінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно із статтею 5 цього Закону, розподіл електричної енергії (передача електричної енергії місцевими (локальними) електромережами) відноситься до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» згідно з ліцензійними умовами, визначеними НКРЕ, є підприємством, яке передає електричну енергію місцевими (локальними) електричними мережами та є постачальником електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області.

Отже, ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» займає монопольне становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом у територіальних (географічних) межах Херсонської області, де розташовані діючі місцеві (локальні) мережі ПАТ «ЕК «Херсонобленерго», з часткою 100 відсотків.

Відносини між споживачами електричної енергії і енергопостачальниками, пов'язані з виробництвом, передачею, розподілом, постачанням і використанням електроенергії врегульовано Законом України «Про електроенергетику», Правилами користування електричною енергією (надалі – Правила, ПКЕЕ), затвердженими постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України від 31.07.1996 №28, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 за №417/1442 (із змінами), та іншими нормативно-правовими актами України.

Також, постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 04.05.2006 №562, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 04.07.2006 за №782/12656, затверджено Методику визначення обсягу та вартості електричної енергії, не облікованої внаслідок порушення споживачами Правил користування електричною енергією. Методика застосовується постачальником електричної енергії за регульованим тарифом при визначенні обсягу та вартості електричної енергії, не облікованої внаслідок порушення правил користування електричною енергією та/або виявлення фактів крадіжки електричної енергії, самовільного підключення до об'єктів електроенергетики і споживання електричної енергії без приладів обліку

Відповідно до пункту 6.41 Правил, у разі виявлення під час контрольного огляду або технічної перевірки уповноваженим представником постачальника електричної енергії, від якого споживач одержує електричну енергію, або електропередавальної організації порушень цих Правил або умов договору на місці виявлення порушення у присутності представника споживача оформляється двосторонній акт порушень. В акті мають бути зазначені зміст виявленого порушення з посиланням на відповідні пункти цих Правил та вихідні дані, необхідні та достатні для визначення обсягу недоврахованої електричної енергії та/або суми завданих споживачем збитків. За необхідності в акті зазначаються заходи, яких необхідно вжити для усунення допущених порушень. Акт складається в двох примірниках, один з яких передається або надсилається споживачеві. У разі відмови споживача підписати акт в ньому робиться запис про відмову. У цьому разі акт вважається дійсним, якщо він підписаний не менше ніж трьома уповноваженими представниками постачальника електричної енергії (електропередавальної організації). Споживач має право подати пояснення і зауваження щодо змісту акта, які зазначаються в акті, а також викласти мотиви своєї відмови від його підписання. Акт підписують тільки особи, які брали участь в контрольному огляді або технічній перевірці.

Відділенням встановлено, що між ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ (далі Постачальник) та ФОП Туреновим (далі – Споживач) укладено договір про постачання електричної енергії від 31.01.2007 №4568.

В преамбулі розділу 2 Договору зазначено, що під час виконання умов цього Договору, а також вирішення всіх питань, що не обумовлені цим Договором, сторони зобов'язуються

керуватися чинним законодавством України, зокрема Правилами користування електричною енергією (далі - ПКЕЕ), затвердженими в установленому порядку.

Дослідженням встановлено, що відповідальними особами енергопостачальника (працівники Генічеського РЕЗ і ЕМ) було складено Акт про порушення від «інформація з обмеженим доступом» (далі - Акт «інформація з обмеженим доступом») в присутності уповноваженої ФОП Туреновим Е. Р. особи Туренова Д. Р.

У пункті 5 Акта №130384 «Перелік струмоприймачів, приєднаних споживачем до електричної мережі, та режим роботи» зазначено: «відсутня можливість визначити на місці». Дозволена потужність відповідно до умов договору 112кВт, час роботи струмоприймачів протягом доби 24 год.

Акт «інформація з обмеженим доступом» підписано чотирма представниками постачальника електричної енергії, є відмітка, що споживач від підпису відмовився.

На підставі Акту №130384 відповідальними працівниками Генічеського РЕЗ і ЕМ виконано розрахунок обсягу та вартості електричної енергії не облікованої внаслідок порушення споживачем ПКЕЕ за період з 24.09.2015 (дата контрольного огляду приладу обліку) по 21.03.2016, з урахуванням потужності 112 кВт, тривалістю роботи обладнання 24 години, коефіцієнта використання струмоприймачів рівним 0,5. Сума нарахувань склала «інформація з обмеженим доступом»грн.

Відповідно до протоколу засідання комісії Інформаційно-консультаційного центру по роботі із споживачами електричної енергії (ІКЦ) від 12.04.2017 №15 комісією встановлено, що згідно з пунктом 2.5 Методики розрахунок по Акту №130384, необхідно було провести із застосуванням коефіцієнта використання електрообладнання рівним 0,5, по потужності визначеною виходячи із струму 80 А (оскільки на час складання Акту «інформація з обмеженим доступом» провести заміри навантаження на об'єкті було неможливо, в акті зазначено, що підключення схеми обліку здійснюється мідним кабелем перерізом 16 мм.кв., та струм який він може пропустити становить 80 А).

Зі змісту заяви ФОП Туренова Е. Р. встановлено, що на підставі розрахунку обсягу та вартості електричної енергії не облікованої внаслідок порушення споживачем ПКЕЕ ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ вимагає сплатити за недорахований обсяг електричної енергії у розмірі «інформація з обмеженим доступом» тис. гривень. Тобто, ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ, невірною визначивши вартість електричної енергії не облікованої внаслідок порушення споживачем ПКЕЕ, змушує споживача сплатити значну суму коштів, що може завдати значних збитків споживачу, тобто призвести до ущемлення його інтересів.

За умов існування економічної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої, відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є можливість вибирати споживачами між кількома продавцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку, така поведінка ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ в частині нарахування споживачу штрафів за методикою та у розмірах, що суперечать вимогам чинного законодавства України, була б неможливою.

За наявності альтернативи споживач мав би можливість відмовитись від таких послуг Постачальника та обрати іншого виконавця послуги, який діяв би в межах та на підставі чинного законодавства України.

Відповідно до листа НКРЕКП від 25.04.2017 №3175/20/9-17, ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» має провести розрахунок по Акту №130384 згідно з пунктом 2.5 Методики, із застосуванням коефіцієнта використання електрообладнання рівним 0,5, по потужності визначеною виходячи із струму 80 А.

Таким чином, дії ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ у вигляді виконання розрахунку обсягу та вартості електричної енергії не облікованої внаслідок порушення споживачем ПКЕЕ за період з 24.09.2015 (дата контрольного огляду приладу обліку) по 21.03.2016, всупереч вимогам пункту 2.5 Методики, що може призвести до ущемлення інтересів ФОП Туренова Е. Р., містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм

становищем на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що може призвести до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Також, відповідальними працівниками Генічеського РЕЗ і ЕМ ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» було складено Акт про порушення від 05.04.2016 №130551 (далі - Акт «інформація з обмеженим доступом»). Акт «інформація з обмеженим доступом» складено в присутності споживача (уповноваженої ним особи) ФОП Туренов Д. Р. в присутності зам. Директора Лазорко Г.Б. В Акті «інформація з обмеженим доступом» зазначено: «порушив: п. 3.2 и п. 10.2.26 ПКЕЕ с ціллю без облікового користування електричною енергією споживачем порушена цілісність електричного лічильника №0045988 для внесення конструктивних змін які дозволяють вимкнути лічильний механізм. Електроенергія використовується в повному обсязі, не обліковується та не оплачується.».

Відповідно до пункту 3.3 ПКЕЕ відповідальність за «збереження і цілісність розрахункових засобів обліку електричної енергії та пломб (відбитків їх тавр) відповідно до акта про пломбування покладається на власника (користувача) електроустановки або організацію, на території (у приміщенні) якої зони встановлені.

Разом з тим, дослідженням встановлено, що Акт про опломбування та збереження пломб, складений до складання Акта «інформація з обмеженим доступом» відсутній.

Таким чином, споживач не несе відповідальності за збереження засобу обліку за відсутності акта про пломбування.

Відповідно до листа НКРЕКП від 25.04.2017 №3175/20/9-17, ПрАТ «ЕК Херсонобленерго» має скасувати акт від «інформація з обмеженим доступом» та нарахування по ньому (сума нарахувань склала «інформація з обмеженим доступом» грн).

За умов існування економічної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої, відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є можливість вибрати споживачами між кількома продавцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку, така поведінка ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ в частині складання акту про порушення споживачем п. 3.2 і п. 10.2.26 ПКЕЕ с ціллю без облікового користування електричною енергією, всупереч вимог чинного законодавства України, була б неможливою.

За наявності альтернативи споживач мав би можливість відмовитись від таких послуг Постачальника та обрати іншого виконавця послуги, який діяв би в межах та на підставі чинного законодавства України.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з частиною четвертою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.

Таким чином, дії ПрАТ «ЕК «Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ у вигляді складання акту про порушення від «інформація з обмеженим доступом», який не відповідає вимогам Правил користування електричною енергією, затверджених постановою НКРЕ від 31.07.1996 №28 та Методики визначення обсягу та вартості електричної енергії, не облікованої внаслідок порушення споживачами правил користування електричною енергією, затвердженої постановою НКРЕ від 04.05.2006 №562, що може призвести до ущемлення інтересів ФОП Туренова Е. Р., містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що може

привести до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, з метою припинення ПрАТ «ЕК Херсонобленерго» в особі Генічеського РЕЗ і ЕМ дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

1. Приватному акціонерному товариству «Енергопостачальна компанія «Херсонобленерго» (код за ЄДРПОУ 05396638) вжити повних та вичерпних заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом проведення розрахунку по акту від «інформація з обмеженим доступом» згідно з пунктом 2.5 Методики, із застосуванням коефіцієнта використання електрообладнання рівним 0,5, по потужності визначеною виходячи із струму 80 А та скасування акту від «інформація з обмеженим доступом» про порушення, який не відповідає вимогам Правил користування електричною енергією, затверджених постановою НКРЕ від 31.07.1996 №28 та Методики визначення обсягу та вартості електричної енергії, не облікованої внаслідок порушення споживачами правил користування електричною енергією, затвердженої постановою НКРЕ від 04.05.2006 №562 .

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання з наданням копій відповідних документів.

Адреса для надання відповіді: **м. Херсон, пр-т Ушакова, 47, 73000; e-mail: khs@amcu.gov.ua; факс: (0552) 31-60-29, 49-82-01.**

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони були надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова Відділення
голова адміністративної колегії

В.П. Василенко

Постовий 31 60 34

Члени адміністративної колегії:

Коваль М. М. _____

Андрюк А. М. _____

Чорна Т.В. _____

Керівник структурного
підрозділу

_____/Коваль М. М.

Юридичний сектор

_____/ Андрюк А. М.

Секретар засідання

_____/Якименко І. П.

Виконавець

_____/Постовий О.О.